

“MÖRTEL” QSC

**31 dekabr 2020-ci il tarixində
bitən il üzrə**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Uyğun
Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun Hesabatı**

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Mənfaət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat.....	2
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	3
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	4
 Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər.....	5-27

Independent auditor
Mehdizadeh Ramal Ramiz

Sərbəst auditor
Mehdizadə Ramal Ramiz oğlu

VÖEN № 2006015122 ; İcazə № SA/446 ; 11.02.2020-ci il ; mail: mehdizade_ramal@yahoo.com,
AZ1026, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Nobel pr., ev92, m31. mob.: +994 51 506 06 27, +994 77 640 91 11

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

“MÖRTEL” QSC -nin Səhmdarına və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz “MÖRTEL” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə bitən il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmü gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə, əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizə əsasən, hazırkı maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq düzgün və ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditina görə Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının Peşəkar Mühasiblər üçün müəyyən etdiyi “Etika məcəlləsinin” (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq biz Təşkilatdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Rəhbərliyin və maliyyə hesabatlarının idarə edilməsi üzrə məsul tərəflərin öhdəlikləri

Rəhbərlik bu maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına, obyektiv şəkildə təqdim edilməsinə, eləcə də, hesabatlarının saxtakarlıq və ya səhv'lərdən irəli gələn əhəmiyyətli təhriflər olmadan tərtib edilməsi üçün zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminiñ görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatları hazırlayarkən rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyətin fasılısızlığı prinsipi əsasında işini davam etdirmə potensialını qiymətləndirmək, müvafiq olduqda daimilik prinsipi ilə bağlı məsələləri açıqlamaq və rəhbərlik Cəmiyyət ləğv etmək və ya fəaliyyətini dayandırmaq istəyənədək, yaxud bunu etmək üçün real seçimi olmayanadək hesabatlılığın fəaliyyətin fasılısızlığı prinsipi istifadə etmək üzrə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə eks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranan biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqda və ya bütövlükdə maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparılan audit yoxlamasının bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayır və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yeterli və müvafiq əsası təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırıldaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilənməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işləniş hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxil nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasetlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsası olduğunu qiyəmtələndiririk.
- Fəaliyyətin fasıləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyətin fasıləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yeterli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasıləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.
- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiyəmtələndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

Sərbəst auditor

Mehdizadə Ramal Ramiz oğlu

Bakı, Azərbaycan Respublikası

22 iyun 2021-ci il

"MÖRTEL" QSC

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 31 dekabr 2020-ci il tarixinə

(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il (audit olunmayıb)
AKTİVLƏR			
Uzunmüddətli aktivlər			
Əsas vəsaitlər	7	646,225	8,417
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		646,225	8,417
Qısamüddətli aktivlər			
Mal-material ehtiyatları	8	129,461	-
Ticarət və digər debitor borclar	9	946,576	115,949
Ödənilmiş avanslar	9	46,623	986,274
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	10	180,007	207,891
Digər cari aktivlər	11	95,677	198,683
Cəmi qısamüddətli aktivlər		1,398,344	1,508,797
CƏMİ AKTİVLƏR		2,044,569	1,517,214
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
Kapital			
Nizamnamə kapitalı		50,000	1,000
Bölgündürülməmiş mənfəət		852,280	46,254
CƏMİ KAPİTAL		902,280	47,254
ÖHDƏLİKLƏR			
Qısamüddətli öhdəliklər			
Ticarət və digər kreditor borclar	12	734,997	38,518
Alınmış avanslar	12	220,856	1,187,760
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi		171,596	11,564
Digər cari öhdəliklər	13	14,840	232,118
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		1,142,289	1,469,960
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		1,142,289	1,469,960
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		2,044,569	1,517,214

22 iyun 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzallanmış və buraxılmış üçün təsdiqlənməsdir.

Direktor

Maliyyə direktoru

5-27-ci səhifələrdəki qeydlər hazırlı xüsusi məqsədli malivə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

"MÖRTEL" QSC

*Mənfaət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabat
31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə*

(Azərbaycan manatı ilə)

Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Gəlir	14
Satışların maya dəyəri	15
Xalis mənfaət	1,624,966
Diger amaliyyat gəlirləri İnzibati xərclər	16
	650 (474,903)
Əmaliyyat galiri	1,150,713
Maliyyə xərcləri	-
Vergidən əvvəlki mənfaət	1,150,713
Mənfaət vergisi xərci	(275,041)
İl üzrə xalis mənfaət	875,672
Diger məcmu gəlirlər	-
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	875,672

22 iyun 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Direktor

Maliyyə direktoru

5-27-ci səhifələrdəki qeydlər hazırlı xüsusi məqsədli maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

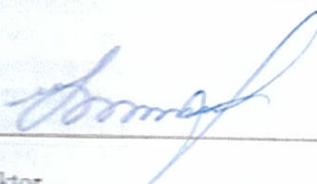
"MÖRTEL" QSC

**Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**

(Azərbaycan manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
31 dekabr 2019-eu il tarixinə qəliq (audit olunmayıb)	1,000	46,254	47,254
Nizamname kapitalında artım	49,000	-	49,000
İl üzrə cəmi məcmü gəlir	-	875,672	875,672
Ödenilən dividend	-	(69,646)	(69,646)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qəliq	50,000	852,280	902,280

22 iyun 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Direktor

Maliyyə direktoru

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

<

"MÖRTEL" QSC
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat
31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
(Azərbaycan manatı ilə)

**31 dekabr
 2020-ci il
 tarixində bitən
 il üzrə**

Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		
Vergidən əvvəlki mənfəət	1,150,713	
<i>Düzəlişlər:</i>		
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi	7	188,329
Dövriyyə vəsaitlərində dəyişikliklər		
Mal-material ehtiyatlarında dəyişiklik	(129,461)	
Ticarət və digər debitor borclarında dəyişiklik	(830,627)	
Ödenilmiş avanslar	939,651	
Digər cari aktivlərdə dəyişiklik	103,006	
Ticarət və digər kreditor borclarında dəyişiklik	696,479	
Alınmış avanslarda dəyişiklik	(966,904)	
Digər cari öhdəliklərdə dəyişiklik	(217,278)	
Ödenilmiş mənfəət vergisi	(115,009)	
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə xalis pul vəsaitləri	818,899	
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Əsas vəsaitlərin alınması	(826,137)	
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə xalis pul vəsaitləri	(826,137)	
Maliyyə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Nizamnamə kapitalında artım	49,000	
Ödenmiş dividend	(69,646)	
Maliyyə fəaliyyəti üzrə xalis pul vəsaitləri	(20,646)	
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis dəyişiklik	(27,884)	
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin əvvəlinə	10	207,891
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin sonuna	10	180,007

22 iyun 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalılmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Direktor

Maliyyə direktoru

5-27-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı xüsusi məqədindən məsələlərinə bərabərələrinin ayrılmaz tərkib hissəsidir.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

1. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti və ümumi məlumat

“MÖRTEL” QSC (bundan sonra – “Cəmiyyət”) Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq 06 mart 2019-cu il tarixində 2005523821 qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyata alınmış və Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq yaradılmışdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin işçilərinin sayı 59 nəfərdən ibarət olmuşdur.

Cəmiyyət aşağıdakı fəaliyyətlərlə məşğuldur

- Digər mülkü tikintilər.

Cəmiyyətin hüquqi ünvani

Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Xocalı prospekti, ev 37.

Cəmiyyətin səhmdarlarının siyahısı

Səhmdarlar	Pay faizi
“LSA MARİNE” QSC	98%
Vəliyev Oruc Göyük oğlu	2%
Cəmi	100%

2. Əməliyyat mühiti

Cəmiyyət fəaliyyətini əsasən Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir və nəticədə, Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarının inkişaf etməkdə olan bazar xüsusiyyətlərinə məruz qalır.

Neft ixrac edən bir ölkə kimi və neftin dövlət bütçesinin həcmi, eləcə də dəyəri etibarı ilə əsas paya sahib olduğu üçün Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aslidir. Bu səbəbdən sözügedən sahənin qiymətlərində yaranan fərqlər iqtisadiyyat üzərində böyük təsirə malikdir və neftin dəyərindəki kəskin dəyişikliklər valyuta dəyərdəndüşməsi, iqtisadiyyat və sənaye sahələrinin inkişafında ləngimələr, həmcinin pul vəsaitlərinin dövriyyəsində yaranan qeyri-sabitlik kimi bu və ya digər makro-iqtisadi faktorların mövcudluğuna götərib çıxarır.

2014-cü ilin iyun ayının ortalarından etibarən neftin qiymətində qəfil enmə müşahidə olunmağa başladı və neft sahəsindəki gəlirlərin, dolayısı ilə illik bütçə gəlirlərinin azalması, neft istehsalatının aşağı enməsi və bu sahədə aparılan əməliyyatların dayandırılması ilə nəticələndi.

Qlobal neft qiymətlərinin aşağı səviyyədə olması, həmcinin manatın 2015-ci ildəki ikili devalvasiyası iş mühitindəki qeyri-müəyyənliyin səviyyəsini son illərdə daha da artırdı.

2017-ci ilin 12 yanvar tarixindən, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üzən məzənnə sisteminə sərbəst keçid imkanı üçün kommersiya banklarına tətbiq etdiyi 4% məzənnə dəhlizini ləğv etdi, 2018-ci il ərzində isə manatın dəyəri sabitləşməyə başladı.

2019-cu ildə AMB-nin İdarə Heyəti faiz dəhlizinin parametrlərini 8 dəfə nəzərdən keçirdi. Ölkədə uçot dərəcəsi tədricən 9,75%-dən 7,5%-ə, faiz dəhlizinin yuxarı həddi 11,75%-dən 9,25%-ə, aşağı həddi isə 7,75%-dən 5,75%-ə endirildi.

2019-cu ildə Azərbaycanda minimum əmək haqqı və pensiya ilk dəfə yaşayış minimumunu üstəldədi. 2020-ci ildə isə minimum əmək haqqında heç bir dəyişiklik olmadı. Ölkə prezidentinin müvafiq Sərəncamla 2020-ci ilin 1 yanvar tarixinə 2019-cu il üzrə Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən müəyyən edilən orta aylıq nominal əmək haqqının illik artım tempinə uyğun olaraq bütün növ əmək pensiyalarının sığorta hissəsi indeksləşdirilərək 16,6 faiz artırıldı. Artım sığorta prinsipi ilə pensiya alan bütün pensiyaçıların, yəni 1 milyon 120 minə yaxın insanın pensiyasına şamil olundu.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

2. Əməliyyat mühiti (davamı)

30 yanvar 2020-ci il tarixində Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı koronavirus (COVID-19) infeksiyasının yayılmasını “ictimai səhiyyə sahəsində beynəlxalq əhəmiyyət kəsb edən fəvqəladə vəziyyət” elan etdi. 2020-ci ilin birinci yarısında qlobal iqtisadiyyata koronavirus pandemiyasının yayılması öz mənfi təsirini göstərdi.

2020-ci ilin iyun-iyul aylarına doğru bir çox ölkə pandemiyanın yayılmasının azaldığını dair göstəricilər nümayiş etdirməyə başlasa da, dünyada pandemiyanın zirvəsi 2020-ci ilin iyun-iyul aylarında baş verdi və nəticədə məhdudiyyətlə bağlı tədbirləri daha da sərtləşdi. Qapanmalar və karantin tədbirləri pərakəndə satış, nəqliyyat, səyahət, iasha, otel, əyləncə və digər bir çox müəssisənin bağlanması ilə nəticələndi. Beynəlxalq ticarət də əhəmiyyətli dərəcədə azaldı. Eyni zamanda neft qiymətləri ciddi şəkildə dəyər itirdi, lakin dövrün sonunda qiymətlər nisbətən stabillaşmaya başladı. Həyata keçirilən tədbirlər yeni koronavirus hadisələrinin tədricən azalmasına səbəb oldu və 2020-ci ilin avqust ayına qədər Azərbaycan Respublikası hökuməti daxil olmaqla bir çox hökumətlər məhdudiyyətləri azaltmağa başladı. 2020-ci ilin dekabr ayında pandemiya ilə bağlı məhdudiyyətlərin yenidən sərtləşdiyi müşahidə olundu. Dünya və ölkə üzrə maliyyə və əmtəə bazarlarında qeyri-sabitlik artmaqdadır.

Rəhbərlik makro-iqtisadi amillərin gözlənilən dəyişikliklərinin Cəmiyyətin əməliyyatları üzərində təsirini dəqiq qiymətləndirmək və yarana biləcək nəticələrlə bağlı hər hansı bir ölçü götürmək iqtidarında deyil və mövcud şəraitdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımı tədbirlərin görüldüyünü hesab edir.

6. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali

Ümumi mülahizələr

Maliyyə hesabatı Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS) tərəfindən təqdim edilmiş, Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Hazırkı maliyyə hesabatları hər növ aktiv, öhdəlik, gəlir və xərc üzrə MHBS ilə müəyyən edilmiş qiymətləndirmə prinsiplərindən istifadə etməklə hazırlanmışdır. Qiymətləndirmə prinsipləri aşağıdakı uçot qaydalarında daha dolğun təsvir edilir.

Funksional və təqdimat valyutası

Cəmiyyətin əməliyyat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan və baş verən əksər hadisələrin və onlarla bağlı vəziyyətlərin iqtisadi mahiyyətini əks etdirən Azərbaycan Manatıdır (“AZN”). 31 dekabr 2020-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevriləməsi üçün əsas mübadilə məzənnəsi aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 2.0890. Azərbaycan Manatı (AZN) həmçinin bu maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır.

Xarici valyuta ilə həyata keçirilən əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyatların tarixlərində qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrini (spot məzənnəsi) tətbiq etməklə funksional valyutaya çevirilir. Bu əməliyyatlar üzrə hesablamalardan və monetar maddələrin ilin sonuna olan məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilməsindən yaranan məzənnə gəlirləri və zərərləri mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixdə məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilən ədalətli dəyərlə ölçülümiş qeyri-monetar maddələrdən başqa qeyri-monetar maddələr ilin sonuna təkrar çevrilər və ilkin maya dəyəri ilə qiymətləndirilir (əməliyyat tarixində məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilir).

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər

Cəmiyyətin bütün qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış program təminatından ibarətdir. Əldə edilmiş program təminatı onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmış xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya qeyri-maddi aktivin istifadə müddətinə görə təyin olunur. İstifadə müddəti bilinməyən qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya illik 10% tətbiq edilməklə hesablanır.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər yiğilmiş köhnəlmə və lazım olduqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə ucota alınır. Aktivin ilkin dəyəri onun alış dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər də əsas vəsaitlərə daxildir.

Köhnəlmə

Bina, qurğu və avadanlıqlar üçün köhnəlmə onların gözlənilən faydalı istifadə müddəti üzrə azalan qalıq metodu ilə hesablanır. Gözlənilən faydalı istifadə müddəti, qalıq dəyəri və köhnəlmə metodu hər hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirilir və mümkün dəyişikliklər perspektiv əsasla ucota alınır.

Cəmiyyətin əsas vəsaitlərinin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti aşağıda göstərilir:

	2020
Binalar, tikillər və qurğular	7%
Maşın və avadanlıqlar	20%-25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər əsas vəsaitlər	20%

Torpaq və tikintisi tamamlanmamış aktivlər üzrə köhnəlmə hesablanmır.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti hər il nəzərdən keçirilir və lazım olduqda onların faydalı istifadə müddətindəki dəyişikliklər perspektiv qaydada ucota alınır.

Aktiv artıq köhnəlmış və istismar müddətinin sonunda olacağı vəziyyətdə olarsa, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxminini məbləğ, satış üzrə təxminini xərclər çıxılmaqla, aktivin qalıq dəyərinə bərabər olur. Əgər Cəmiyyət aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə etməyi nəzərdə tutursa və ləğv etmə dəyəri əhəmiyyətli deyilsə, aktivin qalıq dəyəri sıfır bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri lazım olduqda hər bir ilkin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixində nəzərdən keçirilir və təshih edilir.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşmə testi

Dəyərsizləşməni qiymətləndirmək məqsədləri üçün aktivlər əsasən müstəqil pul vəsaitlərinin hərəkətləri (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər) olan ən aşağı səviyyələrdə qruplaşdırılır. Beləliklə, bəzi aktivlər dəyərsizləşmə üçün fərdi olaraq, bəziləri isə pul vəsaitlərini yaradan vahidlər səviyyəsində test edilir.

Bütün fərdi aktivlər və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər hadisələr və ya şəraitlərdə dəyişikliklər balans dəyərinin bərpə oluna bilmədiyinə işarə etdiyi halda dəyərsizləşmə üzrə test edilir. Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyəri bərpə dəyərindən artıq məbləğ üzrə tanınır. Aktivin bərpə dəyəri onun satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. İstifadə dəyərini müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər pul vəsaitlərini yaradan vahidən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərini hesablamaq məqdəsilə uyğun faiz dərəcəsini müəyyən edir.

Bütün aktivlər daha sonra əvvəller tanınmış dəyərsizləşmə zərərinin artıq olmaya biləcəyinə dair göstəricilərə yenidən baxılır. Pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpə edilə bilən məbləği balans dəyərindən artıq olduqda dəyərdən düşmə zərəri geri qaytarılır.

"MÖRTEL" QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manati ilə)

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali (davamı)

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir. Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyat zamanı aktivin satılması üçün alına bilən və ya öhdəliyi köçürmək üçün ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdə birində aparılması ehtimal edilir:

- Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Cəmiyyətin əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivi və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafelərini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivi maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya onu maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Cəmiyyət mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda mövcud olan (təshih edilməmiş) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövri şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərkən iyerarxiyanın daxilində səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin qaytarılmasını çıxmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla maliyyə alətinin ilkin tanındığı məbləğdir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırın dəqiq dərəcədir.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manati ilə)

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali (davamı)

Maliyyə aktivləri

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Ticarət olunan qiymətli kağızlar, törəmə alətlər və digər ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə ölçülür. Digər maliyyə alətləri, ilk öncə ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

İlkin tanımada maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“DMGƏD”) ölçülmüş dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərdə (“MZHƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Cəmiyyət ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivlər MZHƏD-də ölçülmüş kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZHƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünkü bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanması, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanmaması;

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali (davamı)

- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Cəmiyyətin məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi

Maliyyə aktivləri Qriupun maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirildikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – GKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı

Cəmiyyət AD və DMGƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə GKZ-u perspektiv əsasda ölçür. Cəmiyyət GKZ-u ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyati tanıyor. GKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları eks etdirir.

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, GKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır.

DMGƏD-də borc alətləri üçün GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Dəyərsizləşmədə “Sadələşdirilmiş yanaşma”

9 sayılı MHBS Cəmiyyətə ticarət debitor borcları, müqavilə aktivləri və lizing debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməyə imkan verir. Sadələşdirilmiş yanaşma, Cəmiyyətə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artımını müəyyənləşdirmədən bütün bu aktivlər üzrə ömürlük gözlənilən zərərləri tanımağa imkan verir. Müəyyən uçot siyasəti seçimlərinə tətbiq olunur:

- Ticarət debitor borcları və əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan müqavilə aktivləri üçün ömürlük gözlənilən zərər ehtiyatını tanımaq tələb olunur (yəni müəssisə həmişə sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməlidir).
- Digər ticarət debitor borcları, digər müqavilə aktivləri, əməliyyat lizingi debitor borcları və maliyyə lizingi debitor borcları üçün bu, hər bir aktiv növü üçün ayrıca tətbiq oluna bilən uçot siyasəti seçimidir (lakin müəyyən bir növün bütün aktivlərinə aiddir).

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda GKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

GKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali (davamı)

- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Cəmiyyət, kredit öhdəliyi komponenti üzrə GKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Cəmiyyət hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Cəmiyyət bütün praktiki bərpaetmə səylərini tükətdikdə və bərpa etmək üçün ağlabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Cəmiyyət, müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər; lakin bərpa üçün ağlabatan gözlənti yoxdur.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Cəmiyyət maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivi satış üzrə əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri müəyyən nağd pula çevrilə bilən və dəyəri əhəmiyyətsiz dəyişiklik riskinə məruz qalan maddələrdir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə banklarda cari hesab qalıqlarını əks etdirir və ilkin olaraq və sonradan ədalətli dəyərlə uçota alınır.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üçün banklarla olan qalıqlar və nəğd pul vəsaitləri pul vəsaitlərinin ekvivalentləri hesab olunur.

İşçilərin mükafatlandırılması

İşçilərin qısa-müddətli mükafatlandırılması

İşçilərin qısa müddətli mükafatlandırmasının xərci (xidmətdən sonra on iki ay ərzində olan) xidmətin göstərildiyi və diskont edilmədiyi dövrə tanınır.

Ödənişli məzuniyyətlərin gözlənilən xərci işçilərin hüququnu artırıran xidmətlər gördüyü və ya yiğilmayan məzuniyyətlər zamanı isə məzuniyyətin baş verdiyi halda xərc kimi tanınır.

Xidmətin sonunda mükafatlandırma

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən, Cəmiyyət özünün ayırmaları ilə yanaşı olaraq işçilərin əmək haqqından pensiya ayırmaları məbləğlərini tutmaqla dövlət pensiya fonduna ödəniş edir. Pensiyaya çıxdıqda bütün pensiya ödənişləri dövlət pensiya fondu tərəfindən edilir.

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmali (davamı)

Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Ehtiyatlar cari öhdəliklərin keçmiş hadisə səbəbindən Cəmiyyətdən iqtisadi mənbələrin məxaricinə gətirəcəyi və məbləğlərin etibarlı şəkildə hesablanma bildiyi halda tanınır. Məxaricin müddəti və məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Cari öhdəlik keçmiş hadisələrin (misal üçün, hüquqi mübahisələr və ya yüksəlmiş müqavilələr) səbəb olduğu hüquqi və konstruktiv öhdəliklərdən yaranı bilər.

Ehtiyatlar hesabat tarixində mövcud olan ən etibarlı sübuta, o cümlədən, cari öhdəliklə bağlı risklərə və qeyri-müəyyənliklərə əsaslanan cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan hesablanmış məsraf ilə qiymətləndirilir. Oxşar öhdəliklərin olduğu halda öhdəliyin ödənilməsində məxaricin tələb olunacağı ehtimalı bütün öhdəliklər sinfi nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Ehtiyatlar onların diskontlaşdırılmış dəyərinə qədər diskont edilir. Burada pulların vaxt dəyəri əhəmiyyətlidir.

Cəmiyyətin üçüncü tərəfdən faktiki olaraq toplaya biləcəyi öhdəliklə bağlı hər hansı ödəniş ayrıca aktiv kimi tanınır. Lakin bu aktiv əlaqəli ehtiyatın məbləğindən artıq olmamalıdır. Bütün ehtiyatlar hər hesabat tarixində təhlil edilir və cari ən yaxşı hesablanmış qiyməti əks etdirmək üçün uyğunlaşdırılır. Cari öhdəliklərin nəticəsində iqtisadi mənbələrin mümkün məxarici mümkün olmaması və ya çox zəif olması ehtimal edildiyi hallarda müəssisələrin birləşməsi zamanı güman olunma hali istisna olaraq öhdəlik tanınır.

Gəlirlər

15 sayılı MHBS, müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə gəlirlərin uçotu üçün beş addımlıq bir model tətbiq edir.

15 sayılı MHBS-yə əsasən gəlir, malın və ya xidmətin müştəriyə təhvil verilməsi müqabilində Cəmiyyətin gözlədiyi nəzərə alınan məbləği əks etdirir.

15 sayılı MHBS-yə əsasən, müştərilərlə bağlanmış müqavilələrdən əldə olunan gəlir, Cəmiyyət vəd edilmiş məhsulu və ya xidməti müştəriyə ötürmək öhdəliyini yerinə yetirdikdə və ya olduqda tanınır. Alıcı məhsul və ya xidmətə nəzarəti əldə etdikdə bir məhsul və ya xidmət köçürürlür.

Nəzarət təhvili ya vaxtında, ya da müəyyən bir nöqtədə ötürüldükdə baş verir. Cəmiyyət ilk növbədə bir nöqtədə icra öhdəliklərini yerinə yetirir.

Vergilər

Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış vergi xərci/gəlirləri əks etdirir.

Cari vergi xərci

Cari vergi xərci il üzrə vergi tutulan mənfəətə əsaslanır. Vergi tutulan mənfəət ümumi gəlir haqqında hesabatda göstərilmiş xalis mənfəətdən fərqlənir, çünkü o, digər illərdə vergi tutulan və ya çıxılan gəlir və ya xərc maddələrini və sonradan heç zaman vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri istisna edir. Cəmiyyətin cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş və ya faktiki olaraq qəbul edilmiş vergi dərəcələrini istifadə edilməklə fərdi Cəmiyyət səviyyəsində hesablanır.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlarında aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərləri və vergi tutulan mənfəətin hesablanmasında istifadə edilən müvafiq vergi əsasları arasındaki fərq üzrə ödənilməsi və ya bərpa edilməsi gözlənilən vergidir və öhdəliklərin uçotu metodundan istifadə etməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri adətən vergi tutula bilən bütün müvəqqəti fərqləri üzrə tanınır və təxirə salınmış aktivlər çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsinə dair vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır. Müvəqqəti fərq nə vergi mənfəətinə, nə də uçot mənfəətinə təsir göstərməyən əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanımından yarandığı halda belə aktivlər və öhdəliklər tanınır.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

3. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində təhlil edilir və aktivin bütöv və ya qismən bərpa olunacağına imkan verməsi üçün mövcud olacaq kifayət qədər vergi tutulan mənfəətlərin artıq mümkün olmadığı halda azaldılır. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi tətbiq edilməsi ödənildiyinin və ya aktivin realizə olduğu dövrə gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi ümumi gəlir haqqında hesabata aid edilmişdir. Burada verginin birbaşa kapitala aid edilən maddələr ilə bağlı olması istisna halıdır, çünki təxirə salınmış vergi də kapitala aiddir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri aşağıdakı şərt olduğu halda əvəzləşdirilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis şəkildə göstərilir:

- Cəmiyyətin cari gəlir vergisi aktivlərini və cari gəlir vergi öhdəliklərini əvəzləşdirmək üçün qanuni hüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ var: və
- Gəlir vergilərinə aid təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri üzrə eyni vergi tutulan qrup üzrə eyni vergi orqanı tərəfindən vergi çıxılır.

Həmçinin, Azərbaycan Respublikasının fərdi qrup müəssisə səviyyəsində qiymətləndirilən digər müxtəlif vergiləri mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərclərin komponenti kimi daxil edilib.

Uçot siyasetlərin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsinə dair bir sıra mühakimələr, hesablamalar və fərziyyələri həyata keçirir. Cəmiyyətin uçot siyasetlərinin tətbiqində maliyyə hesabatlarına ən mühüm təsir edən rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakimələri aşağıda göstərilib.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin tanınması

Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin tanınması dərəcəsi çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün Cəmiyyətin gələcək vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Əlavə olaraq, əhəmiyyətli mühakimə istənilən hüquqi və ya iqtisadi məhdudiyyələrin təsirinin və ya müxtəlif vergi yurisdiksiyalarda qeyri-müəyyənliklərin qiymətləndirilməsində tələb olunur.

Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəliri və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə ən əhəmiyyətli təsirə malik olan hesablamalar və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda göstərilib. Faktiki nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Qeyri maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğindən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahiddən pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərini hesablamaq məqsədilə münasib faiz dərəcəsini müəyyən edir. Pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətinin qiymətləndirilməsi prosesində rəhbərlik gələcək əməliyyat nəticələri haqqında fərziyyələri edir. Bu fərziyyələr gələcək hadisələrə və hallara aiddir. Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Cəmiyyətin aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər.

Qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrü

İdarəetmə, hər bir hesabat tarixində, qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrünü qiymətləndirərək, aktivlərin gözlənilən faydasını Cəmiyyətə təqdim edir.

Köhnələn aktivlərin faydalı ömrü

Cəmiyyət, aktivlərin gözlənilən faydasına əsaslanan hər hesabat tarixində köhnələn aktivlərin faydalı ömrünü qiymətləndirir. Əsl nəticələr, texniki köhnəlmə səbəbindən, xüsusilə kompüter və ofis avadanlığında dəyişə bilər.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

4. Yeni və ya dəyişdirilmiş mühasibat uçotu standartları və şərhləri

3 sayılı MHBS: “Biznesin tərifi”

“Müəssisələrin birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-yə düzəliş izah edir ki, müəssisə hesab olunmaq üçün integrasiya edilmiş fəaliyyətlər və aktivlər dəstindən ən azından birlikdə məhsul yaratmaq qabiliyyətinin əhəmiyyətli töhfə verən giriş komponentlər və əhəmiyyətli proses daxil olmalıdır. Bundan əlavə, düzəliş bir müəssisənin məhsul yaratmaq üçün lazım olan bütün giriş komponentlərini və prosesləri əhatə etmədiyi halda belə mövcud ola biləcəyini izah edir. Bu düzəlişlərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsiri olmamışdır, lakin Cəmiyyət hər hansı müəssisələrin birləşməsinə daxil olarsa, gələcək dövrlərə təsir edə bilər.

7 sayılı MHBS, 9 sayılı MHBS və 39 sayılı MUBS-a düzəlişlər: Faiz dərəcəsi etalonu islahatı

9 sayılı “Maliyyə alətləri” adlı MHBS-yə və 39 sayılı “Maliyyə alətləri: Tanınma və ölçülmə” adlı MUBS-a düzəlişlər faiz dərəcəsi etalonu islahatının birbaşa təsirinə məruz qalan hedcinq münasibətlərinə tətbiq edilən bir sıra azadetmələri nəzərdə tutur. Hedcinq münasibətinə o zaman təsir göstərilir ki, islahat hedcinq maddəsinin və/və ya hedcinq alətinin etalona əsaslanan pul vəsaitlərinin hərəkətinin müddəti və/və ya məbləği barədə qeyri-müəyyənliklər yaratsın. Bu düzəlişlər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsir göstərmir, çünki Cəmiyyətin faiz dərəcəsinin hedcinqi münasibətləri yoxdur.

1 sayılı MUBS və 8 sayılı MUBS-a düzəlişlər “Əhəmiyyətlilik” anlayışının tərifi

Düzəlişlər, “məlumatların buraxılması, təhrif edilməsi və ya gizlədilməsi halında, ümumi təyinatlı maliyyə hesabatlarının əsas istifadəçilərinin konkret hesabat verən müəssisə haqqında maliyyə məlumatlarını verən maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri qərarlara təsir göstərəcəyi əsası olaraq gözlənilə bilərsə, həmin məlumatlar əhəmiyyətli hesab olunur”. Düzəlişlər əhəmiyyətliliyin məlumatın maliyyə hesabatları kontekstində fərdi olaraq və ya digər məlumatlarla birlikdə təbiətindən və ya miqyasından asılı olacağını aydınlaşdırır. Məlumatların təhrif edilməsi, əsas istifadəçilər tərəfindən verilən qərarlara təsir göstərəcəyi əsaslı olaraq gözlənilə bilərsə əhəmiyyətli hesab olunur.

29 mart 2018-ci il tarixində buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Konseptual Əsasları

Konseptual əsaslar standart deyildir və əhatə olunan konsepsiyanın heç biri hər hansı bir standartın konsepsiya və ya tələblərini ləğv etmir. Konseptual əsasların məqsədi BMUŞŞ tərəfindən standartların hazırlanmasına və maliyyə hesabatlarını hazırlayanlara tətbiq olunan standart mövcud olmadığı təqdirdə uyğun mühasibat uçotu siyasetlərini hazırlamağa kömək etmək, eləcə də standartların başa düşülməsi və şərh edilməsində bütün tərəflərə kömək etməkdir. Bu mühasibat uçotu prinsiplərini Konseptual Əsaslara uyğun hazırlmış müəssisələrə təsir göstərəcək. Yenidən nəzərdən keçirilmiş Konseptual əsaslar özündə bəzi yeni konsepsiyaları cəmləşdirir, aktiv və öhdəliklər üçün yenilənmiş təriflər və tanınma meyarlarını təqdim edir və bəzi vacib anlayışlara aydınlıq gətirir. Bu düzəlişlərin Cəmiyyətin edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri olmamışdır.

16 sayılı MHBS-yə düzəlişlər “Covid-19 ilə bağlı icarə güzəştəri”

28 may 2020-ci il tarixində MUBSŞ, 16 sayılı “İcarələr” adlı MHBS-yə “Covid-19 ilə bağlı icarə güzəştəri” adlı düzəliş qəbul etmişdir. Bu düzəliş görə, icarəcilər Covid-19 pandemiyasının birbaşa nəticəsi olaraq yaranan icarə güzəştərinin uçotuna dair MHBS 16 göstərişinin tətbiq edilməsi tələbindən azad edilir. Praktiki məqsədə uyğun vasitə olaraq, icarəçi, icarədar tərəfindən Covid-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarəyə düzəliş olub olmadığını qiymətləndirməyi seçə bilər. Bu yolu seçmiş icarəçi, Covid-19 ilə əlaqəli icarə güzəştindən irəli gələn icarə ödənişlərindəki hər hansı dəyişikliyi, 16 sayılı MHBS əsasında icarə dəyişikliyi olmayan dəyişikliklərlə eyni qaydada uçota alır.

Düzəliş 01 iyun 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə tətbiq edilir. Erkən tətbiqə yol verilir. Bu düzəliş Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməmişdir.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manati ilə)

5. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standartlar və düzəlişlər

Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi tarixinə buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar və şərhlər aşağıda göstərilir. Cəmiyyət bu standartlar və düzəlişlər qüvvəyə mindikdə (tətbiq edildikdə) olanları qəbul etmək niyyətindədir.

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər – Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi

2020-ci ilin yanvar ayında öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi üzrə tələbləri müəyyən etmək üçün MUBS 1 sayılı MUBS-un 69-76 bəndlərinə düzəlişlər dərc etmişdir. Düzəlişlər aşağıdakı məsələlərə aydınlıq gətirir:

- Hesablaşmanın təxirə salmaq hüququ nə deməkdir;
- Təxirə salmaq hüququ hesabat dövrünün sonunda mövcud olmalıdır;
- Müəssisənin təxirə salmaq hüququndan istifadə edə bilməsi təsnifləşdirməyə təsir etmir;
- Yalnız çevrilən öhdəlikdəki əlaqədar törəmə aləti özü-özlüyündə kapital aləti olarsa, öhdəliyin şərtləri təsnifləşdirməyə təsir göstərmir.

Bu düzəlişlər 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir. Hal-hazırda Cəmiyyət düzəlişlərin onun cari təcrübəsinə təsirini və mövcud kredit müqavilələrinə yenidən nəzərdən keçirilməsinə ehtiyacın olub-olmamasını qiymətləndirir.

Konseptual əsaslara istinad – 3 sayılı MHBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSS, “Müəssisələrin Birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-yə “Konseptual Əsaslara İstinad” adlı düzəliş qəbul etmişdir. Düzəlişlər 1989-cu ildə buraxılmış “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim olunması Prinsipləri”nə istinadı, tələbləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirmədən, 2018-ci ilin mart ayında buraxılmış “Maliyyə Hesabatlarının Konseptual Əsasları”na istinadla əvəz etmək məqsədini daşıyır.

Bundan əlavə, Şura, 37 sayılı MHBS və ya 21 sayılı BMHŞK “Tutumlar” əhatə dairəsində olan öhdəliklər və potensial öhdəliklər üçün (bunlar ayrı-ayrılıqla yerinə yetirilərsə) yaranan potensial ‘gün 2’ gelir və ya zərərləri ilə bağlı problemdən qaçınmaq üçün 3 sayılı MHBS-nin tanıma prinsipinə istisna əlavə etmişdir.

Eyni zamanda, Şura, “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Prinsipləri”nə istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək potensial aktivlərə dair 3 sayılı MHBS-dəki mövcud göstərişi aydınlaşdırmağa qərar vermişdir.

Düzəlişlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və gələcək dövrlərə tətbiq olunur. Bu düzəlişlərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi gözlənilmir.

Əmlak, qurğu və avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan istifadədən daxilolmalar – 16 sayılı MUBS-a düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSS, 16 sayılı MHBS-yə “Əmlak, qurğu və avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan istifadədən əvvəl daxilolmalar” düzəlişini qəbul etmişdir. Bu düzəlişə görə müəssisələrə, əmlak, qurğu və avadanlıq obyektinin maya dəyərindən, həmin aktivin rəhbərlik tərəfindən nəzərdə tutulmuş qaydada fəaliyyət göstərə bilən üçün zəruri olan yerə və vəziyyətə gətirilərkən istehsal olunan maddələrin satışından əldə olunan daxilolmaların çıxılmasını qadağan edilir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür maddələrin satışından daxilolmaları və bu maddələrin istehsal xərclərini mənfəət və zərərdə tanır.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

5. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standartlar və düzəlişlər (davamı)

Düzəlişlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman təqdim olunan ən erkən dövrün başlanğıcında və ya daha sonra istifadəyə verilmiş əsas vəsaitlər üçün retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Düzəlişlərin Cəmiyyətə əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

Yüklü müqavilələr – Müqavilənin yerinə yetirilməsi xərcləri – 37 sayılı MHBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSS, 37 sayılı MUBS-a müqavilənin yüklü və ya zərərli olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri daxil etməli olduğunu müəyyənləşdirən düzəlişlər etmişdir.

Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərclər yanaşması”ni tətbiq edir. Mal və ya xidməti təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan məsrəflərə həm əlavə xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin böülüdürlülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqaviləyə aid deyil və müqavilə əsasında qarşı tərəflə dəqiq şəkildə ödənilməli olmadığı hallarda istisna edilir. Düzəlişlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Cəmiyyət düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində bütün öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi müqavilələrə tətbiq edəcəkdir.

MHBS 1 Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının İlk dəfə tətbiqi – Törəmə müəssisə ilk dəfə tətbiq edən şəxs qismində

MHBS-lərin illik təkmiləşdirmələri prosesi çərçivəsində MUBSS 2018-2020-ci illər üçün 1 sayılı MHBS “Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının İlk dəfə tətbiqi” ilə bağlı düzəlişlər qəbul etmişdir. Düzəlişlər, 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən törəmə müəssisəyə, ana müəssisənin MHBS-yə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisənin hesabat verdiyi məbləğlərdən istifadə edərək məcmu çevirmə fərqlərini ölçməyə icazə verir. Bu düzəliş həmçinin 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən asılı və ya birgə müəssisələrə də tətbiq olunur. Düzəliş, 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Erkən tətbiqə yol verilir. Bu düzəlişlərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi gözlənilmir.

9 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri – Maliyyə öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması üçün “10 faiz” testində haqlar

MHBS-lərin illik təkmiləşdirmələri prosesi çərçivəsində 2018-2020-ci illər üçün MUBSS 9 sayılı MHBS-yə düzəliş etmişdir. Düzəliş müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub olmadığını qiymətləndirərkən daxil etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu haqlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən ödənilən və ya alınan haqlar, o cümlədən borcalanın və ya borcverənin digər tərəflərin adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxildir. Müəssisə bu düzəlişi, müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya daha sonra dəyişdirilmiş və ya əvəz edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edir.

Düzəliş, 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Cəmiyyət, dəyişiklikləri Cəmiyyətin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya sonra dəyişdirilən və ya dəyişdirilən maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edəcəkdir.

Düzəlişlərin Cəmiyyətə əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

6. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

MHBS-na uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən hesabat dövründə aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirlərin, xərclərin və şərti öhdəliklərin açıqlanmasına təsir edən mülahizələr, qiymətləndirmələr və fərziyyələr etməsini tələb edir.

Sahibkarlıq fəaliyyətinə xas olan qeyri-müəyyənliklər nəticəsində MHBS-na uyğun olaraq maliyyə hesabatlarında bir çox məqamlar dəqiq ölçülə bilməz, ancaq fərziyyə edilə bilər. Fərziyyələrə MHBS-na uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı mövcud olan son məlumatlara əsaslanan mülahizələr daxildir. Bununla birlikdə, mövcud dəyişikliklər və gələcək hadisələr barədə fərziyyələr bazarın dəyişməsi və ya Cəmiyyətin nəzarətindən kənar vəziyyətlər səbəbindən dəyişə bilər. Belə dəyişikliklər baş verdikdə onlar fərziyyələrdə eks olunur.

Ən əhəmiyyətli qiymətləndirmələr əmlak, tikili və avadanlıqların köhnəlmə müddəti, qeyri-maliyyə və maliyyə aktivlərinin dəvərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmış səhmlər üçün ehtiyat, vergi və qanuni şərtlər üçün ehtiyat və təxirə salılmış vergitutma ilə əlaqədardır. Faktiki nəticələr bu fərziyyələrdən fərqli ola bilər.

Mühakimə

Cəmiyyətin uçot siyasetini tətbiq edərkən rəhbərlik, MHBS-a uyğun olaraq əvvəlcədən maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə ən əhəmiyyətli təsir göstərən qiymətləndirmələrə əlavə olaraq aşağıdakı mühakimələri etmişdir.

Fəaliyyətin fasılısızlığı

Rəhbərlik, Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini güman edir. Bu qərarı qəbul edərkən rəhbərlik Cəmiyyətin cari niyyətlərini və maliyyə vəziyyətini nəzərə aldı. Rəhbərlik, Cəmiyyətin baş ofisindən davamlı dəstək almaqla birləş, yaxın gələcəkdə aktivlərin fasılısız fəaliyyətinin davam etdirə biləcəyinə inanır. Bu şərtlər Cəmiyyətin növbəti on iki ay ərzində davamlı olaraq davam edə biləcəyini göstərir.

Əməliyyatların həcmini və Cəmiyyətin debitor borclarını nəzərə alaraq, normal fəaliyyət dövründə aktivlərini reallaşdırma və öhdəliklərini yerinə yetirə biləcəkdir. Bu maliyyə hesabatla, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişləri, gəlirlər və xərclər barədə məlumatı və maliyyə vəziyyətinin təsnifatı haqqında hesabatı daxil etmir və belə düzəlişlər əhəmiyyətli ola bilər.

Əlaqəli tərəflərin əməliyyatlarının ilkin tanınması

Normal iş dövründə Cəmiyyət əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar həyata keçirir. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərinə əsasən ilkin tanınmasını tələb edir. Əməliyyatların bazar və ya bazar olmayan faiz dərəcələri ilə qiymətləndirildiyi və bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar olmadığı müəyyən edilərkən mühakimə tətbiq edilir. Qərar üçün əsas, əlaqəsi olmayan tərəflərlə oxşar əməliyyatlar üçün qiymət və effektiv faiz təhlilləridir.

Debitor borcların və digər aktivlərin dəvərsizləşməsi

Cəmiyyət, gözlənilən kredit zərəri modelini amortizasiya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivlərinə tətbiq edir. Debitor borclar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatlar ömür boyu gözlənilən kredit zərərləri ilə bərabər məbləğdə qiymətləndirilir.

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal materiallar üçün ehtiyat

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal-materiallar üçün ehtiyatlar Cəmiyyətin mal-materillərinin qiymətləndirilməsinə əsasən hesablanır. Mal-materiallar zədələnərsə, yararsız olub satış qiyməti düşərsə, bu halda mal-materialların silgisi vacib olur. Mal-materillərin silinməsi, Cəmiyyət rəhbərliyi tərəfindən ilin sonuna olan mal-materialların yararsız hala düşməsi və faydalılığının qiymətləndirilməsi əsasında baş verir.

"MÖRTEL" QSC*Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**(Azərbaycan manatı ilə)***6. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)****Cari vergilər**

Azərbaycanın vergi sistemi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə məruz qalır və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Nəticədə vergi orqanları əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyət üçün əhəmiyyətli ola biləcək əlavə vergilər, cərimələr və faizlər ilə qiymətləndirilə bilər. Vergi və gömrük orqanları tərəfindən yoxlanış ilindən əvvəlki üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə bağlı araşdırma aparıla bilər. Müəyyən şərtlərdə təhlil daha uzun müddətləri əhatə edə bilər. 31 dekabr 2018-ci il tarixinə rəhbərlik müvafiq qanunvericiliyin şərhinin məqsədə uyğun olduğunu və Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrük mövqelərinin davamlı olacağını düşünür.

7. Əsas vəsaitlər

	Binalar, tikillər və qurğular	Maşınlar və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Cəmi
31.12.2019-cu il tarixinə xalis qalıq (audit olunmayıb)	-	-	-	8,417	8,417
İl üzrə əlavələr	77,423	87,774	568,959	91,981	826,137
İl üzrə köhnəlmə	(5,420)	(20,589)	(142,240)	(20,080)	(188,329)
31.12.2020-ci il tarixinə xalis qalıq	72,003	67,185	426,719	80,318	646,225

8. Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatlarının siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il	
			(audit olunmayıb)
Tikinti materialları və alətlər	77,448		-
Təhlükəsizlik geyimləri	1,752		-
Digər ehtiyatlar	50,261		-
Cəmi mal-material ehtiyatları	129,461		-

9. Ticarət və digər debtor borcları

Ticarət və digər debtor borcların siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il	
			(audit olunmayıb)
Debitor borcları	871,544	115,949	
Ticarət və digər debtor borclara daxil olan maliyyə aktivlərinin cəmi	871,544	115,949	
Ödənilmiş avanslar	46,623	986,274	
Cəmi ticarət və digər debtor borcları	918,167	1,102,223	

“MÖRTEL” QSC*Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**(Azərbaycan manatı ilə)***10. Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri**

Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
	(audit olunmayıb)	
Bank hesablarında olan pul vəsaitləri	50,027	173,464
ƏDV deposit hesabı	129,980	34,427
Cəmi pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	180,007	207,891

11. Digər cari aktivlər

Digər aktivlərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
	(audit olunmayıb)	
Vergilər üzrə dövlət büdcəsi ilə hesablaşmalar	117,948	-
Alınmış sərvətlər üzrə ƏDV	95,676	15,396
Digər qısa müddətli aktivlər	-	183,287
Cəmi digər cari aktivlər	213,624	198,683

12. Ticarət və digər kreditor borcları

Ticarət və digər kreditor borcları aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
	(audit olunmayıb)	
Kreditor borcları	749,837	58,538
Ticarət və digər kreditor borclarına daxil olan cəmi maliyyə aktivləri	749,837	58,538
Alınmış avanslar	145,824	1,187,760
Cəmi ticarət və digər kreditor borcları	895,661	1,246,298

13. Digər cari öhdəliklər

Digər cari öhdəliklərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
	(audit olunmayıb)	
Dövlət büdcəsinə vergi öhdəlikləri	8,305	212,098
Cəmi digər cari öhdəliklər	8,305	212,098

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

14. Gəlirlər

Gəlirlərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Digər mülkü tikintilər üzrə gəlirlər	9,766,793
Cəmi gəlirlər	9,766,793

15. Satışların maya dəyəri

Satışların maya dəyəri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Xidmətlərin alınması üzrə xərclər	(7,259,735)
İşçilərə sərf olunan xərclər	(428,103)
Xammal və material xərcləri	(172,654)
Köhnəlmə xərci	(169,843)
İcarə xərcləri	(25,211)
Digər xərclər	(9,280)
Cəmi satışların maya dəyəri xərclər	(8,064,826)

16. İnzibati xərclər

İnzibati xərclərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
İşçilərə sərf olunan xərclər	(178,616)
Keyriyyə xərcləri	(100,000)
Konsalting üzrə xidmət haqqı	(72,300)
İcarə xərcləri	(55,159)
Nəqliyyat xərcləri	(18,883)
Köhnəlmə xərci	(18,486)
Kommunal xərclər	(11,368)
Tibbi xidmət	(10,749)
Yanacaq xərci	(9,744)
Ofis ləvazimatı xərcləri	(8,001)
Maliyyə sanksiyası və cərimələr	(6,574)
Bank xidmətləri üzrə xərclər	(6,539)
Sığorta xərcləri	(3,807)
Rabitə xərcləri	(3,049)
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	(1,098)
Digər	(46,881)
Cəmi inzibati xərclər	551,254

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

17. Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Cari mənfəət vergisi xərci	(275,041)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(275,041)

18. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Kredit riski və kredit risklərinin konsentrasiyası

Kredit riski qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Cəmiyyətə dəyə biləcək potensial maliyyə zərəridir.

Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qalan maliyyə alətləri ilk növbədə pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, debitor borclarıdır.

Cəmiyyətin məruz qaldığı kredit riskinin maksimum dərəcəsi maliyyə aktivlərinin balans dəyəri üzrə əks etdirilir və aşağıdakı cədvəldə aktivlərin kateqoriyalarına görə təsnifləşdirilir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il (audit olunmayıb)
Debitor borcları	871,544	115,949
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	50,027	173,464
Cəmi maksimal kredit riski	921,571	289,413

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 129,980 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil (2019-cu il: 34,427 AZN).

Cəmiyyət pul vəsaitlərini Azərbaycan Respublikasında tanınmış maliyyə təşkilatlarında saxlayır. Cəmiyyət hesablarını saxladığı bankların statusuna daim nəzarət edir. Cəmiyyət özəl sektorda fəaliyyət göstərən müştərilər və əlaqəli olmayan digər üçüncü şəxslərlə ticarət balansından yaranan kredit riskini onların ödəmə qabiliyyətini daimi nəzarət altında saxlamaqla azaldır. Dəyərsizləşmə üzrə tələb iri müştərilər üçün hər hesabat tarixində fərdi əsasla təhlil edilir. Əlavə olaraq, bir çox xırda debitor borcları oxşar qruplara qruplaşdırılıb məcmu şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilir. Hesablama faktiki hesablanmış ilkin məlumatlara əsaslanır. Hesabat tarixində kredit riskinə məruz qalmanın maksimal dərəcəsi maliyyə aktivlərinin hər sinfinin balans dəyəridir. Cəmiyyət təminat kimi girov saxlamır.

Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, gələcəkdə qaytarılması gözlənilməyən bütün debitor borcları üçün hazırkı maliyyə hesabatlarında dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar hesablandığına görə Cəmiyyət mövcud debitorlarla bağlı yüksək kredit riskinə məruz qalmır.

Maliyyə riski amilləri

Fəaliyyətin adı gedisində Cəmiyyət alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə programı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmayı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

18. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Cəmiyyətin əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Valyuta riski

Cəmiyyət fəaliyyətin adı gedişində müxtəlif xarici valyutalar üzrə məzənnə riskinə məruz qalır. Xarici valyuta üzrə məzənnə riskləri əsasən gələcək kommersiya əməliyyatlarından, aktiv və öhdəliklər funksional valyutadan fərqli valyutada ifadə edildikdə, uçota alınmış aktiv və öhdəliklərdən yaranır.

Valyuta riski valyuta məzənnələrinin dəyişməsi səbəbindən maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi riski kimi müəyyən edilir. Aşağıdakı cədvəldə əsas menecerlər tərəfindən təhlil olunmuş hesabatlara əsasən valyuta riskləri əks olunur.

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2020-ci il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	31 dekabr 2020-ci il
Maliyyə aktivləri					
Debitör borcları	871,544		-	-	871,544
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	50,027		-	-	50,027
Cəmi maliyyə aktivləri					
	921,571		-	-	921,571
Maliyyə öhdəlikləri					
Keditör borcları	749,837		-	-	749,837
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	281,239				281,239
Digər cari öhdəliklər	8,305		-	-	8,305
Cəmi maliyyə öhdəlikləri					
	1,039,381		-	-	1,039,381
Açıq balans vəziyyəti					
	(117,810)		-	-	(117,810)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 129,980 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2019-cu il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	31 dekabr 2019-cu il (audit olunmayıb)
Maliyyə aktivləri					
Debitör borcları	115,949		-	-	115,949
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	173,464		-	-	173,464
Cəmi maliyyə aktivləri					
	289,413		-	-	289,413
Maliyyə öhdəlikləri					
Keditör borcları	58,538		-	-	58,538
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	11,564		-	-	11,564
Digər cari öhdəliklər	212,098		-	-	212,098
Cəmi maliyyə öhdəlikləri					
	282,200		-	-	282,200
Açıq balans vəziyyəti					
	7,213		-	-	7,213

31 dekabr 2019-cu il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 34,427 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

“MÖRTEL” QSC

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

18. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Faiz dərəcəsi riski

Müəssisənin gəlirləri və əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər üzrə riskə məruz qalmır.

Likvidlik riski

Likvidlik riski, Cəmiyyətin ödəmə müddətində maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi riskidir. Cəmiyyətin likvidliyin idarə edilməsinə dair yanaşması, qəbul olunmayan itkilərə yol vermədən və ya

Cəmiyyətin nüfuzuna zərər vurmadan, risklərdən asılı olaraq həmişə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər likvidliyə malik olmasını təmin etməkdir.

Cəmiyyət, proqnoz və faktiki pul vəsaitlərinin hərəkətini davamlı şəkildə izləməklə və maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə profillərini uyğunlaşdırmaqla adekvat pul vəsaitləri və borc öhdəliklərini saxlayaraq likvidlik riskini idarə edir.

Cəmiyyət, hər ay Cəmiyyətin gözlənilən əməliyyat xərclərini, maliyyə öhdəlikləri və investisiya fəaliyyətlərini maliyyələşdirmək üçün tələb olunan pula malik olduğunu təsdiqləyən maliyyə planı hazırlayır. Cəmiyyət, ticarət kreditor öhdəlikləri ilə bağlı standart ödəniş dövrlərini hazırlayır və tədarükçülərə və podratçılarla olan ödənişlərin vaxtında həyata keçirilməsinə nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəllərdə faiz ödənişləri də daxil olmaqla müqavilə üzrə diskont edilməmiş ödənişlər əsasında Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə müddəti əks olunur.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya dək	3 aydan 1 ilə dək	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Debitor borcları	84,629	169,258	617,657	871,544
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	50,027	-	-	50,027
Cəmi maliyyə aktivləri	134,656	169,258	617,657	921,571
Maliyyə öhdəlikləri				
Kreditor borcları	74,609	149,218	526,010	749,837
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	-	281,239	-	281,239
Digər cari öhdəliklər	8,305	-	-	8,305
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	82,914	430,457	526,010	1,039,381
Likvidlik aralığı	51,742	(261,199)	91,647	(117,810)
Yığılmış likvidlik aralığı	51,742	(209,457)	(117,810)	

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 129,980 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

"MÖRTEL" QSC*Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**(Azərbaycan manatı ilə)***18. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya dək	3 aydan 1 ilə dək	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Debitor borcları	15,294	30,588	70,067	115,949
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	173,464	-	-	173,464
Cəmi maliyyə aktivləri	188,758	30,588	70,067	289,413
Maliyyə öhdəlikləri				
Kreditor borcları	10,510	21,020	27,008	58,538
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	-	11,564	-	11,564
Digər cari öhdəliklər	14,523	197,575	-	212,098
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	25,033	230,159	27,008	282,200
Likvidlik aralığı	163,725	(199,571)	43,059	7,213
Yığılmış likvidlik aralığı	163,725	(35,846)	7,213	

31 dekabr 2019-cu il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 34,427 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

Coğrafi risk konsentrasiyaları

Aktivlər, öhdəliklər və borc öhdəlikləri qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Azərbaycan Respublikasında yerləşən tərəfdəşlərin şirkətləri ilə həqiqətən üstün olan qalıqlar "Azərbaycan Respublikası" sütununa daxil edilmişdir. Nağd pul, qiymətli metallar və binalar və avadanlıqlar fiziki olduqları ölkədən asılı olaraq ayrılib.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi cəmlənməsi aşağıda göstərilmişdir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏIT ölkələri	İƏIT ölkələrindən başqa digər ölkələr	31 dekabr 2020 Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Debitor borcları	871,544	-	-	871,544
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	50,027	-	-	50,027
Cəmi maliyyə aktivləri	921,571	-	-	921,571
Maliyyə öhdəlikləri				
Kreditor borcları	749,837	-	-	749,837
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	281,239	-	-	281,239
Digər cari öhdəliklər	8,305	-	-	8,305
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1,039,381	-	-	1,039,381
XALIS MÖVQE	(117,810)	-	-	(117,810)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 129,980 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

"MÖRTEL" QSC*Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**(Azərbaycan manatı ilə)***18. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi cəmlənməsi aşağıda göstərilmişdir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Ölkələrindən başqa digər ölkələr	İƏİT 31 dekabr 2019 Cəmi (audit olunmayıb)
Maliyyə aktivləri				
Debitor borcları	115,949	-	-	115,949
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	173,464	-	-	173,464
Cəmi maliyyə aktivləri	289,413	-	-	289,413
Maliyyə öhdəlikləri				
Kreditor borcları	58,538	-	-	58,538
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	11,564	-	-	11,564
Digər cari öhdəliklər	212,098	-	-	212,098
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	282,200	-	-	282,200
XALIS MÖVQE	7,213	-	-	7,213

31 dekabr 2019-cu il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 34,427 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

19. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyatda alətin dəyişdirilə biləcəyi məbləğə daxil edilir. Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri, mövcud bazar məlumatları və müvafiq qiymətləndirmə metodologiyasından istifadə etməklə Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmişdir. Bununla yanaşı, bazar məlumatlarını şərh etmək üçün təxmin edilən ədalətli dəyəri müəyyən etmək üçün mühakimə tələb olunur. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini ölçmək üçün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edib.

Aşağıda maliyyə hesabatlarında eks olunan Cəmiyyətin maliyyə alətlərinin balans dəyəri və ədalətli dəyəri sinifləri ilə müqayisə edilir.

31 dekabr 2020-ci il	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyər
Debitor borcları	871,544	871,544
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	50,027	50,027
Kreditor borcları	749,837	749,837
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	281,239	281,239
Digər cari öhdəliklər	8,305	8,305

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 129,980 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

"MÖRTEL" QSC**Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər****31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**

(Azərbaycan manatı ilə)

19. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

31 dekabr 2019-cu il (audit olunmayıb)	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyər
Debitor borcları	115,949	115,949
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	173,464	173,464
Kreditor borcları	58,538	58,538
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	11,564	11,564
Digər cari öhdəliklər	212,098	212,098

31 dekabr 2019-cu il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 34,427 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlə ölçülülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri və ədalətli dəyər iyerarxiyasındaki səviyyələrinə görə təhlil edilir, buna görə hər ədalətli dəyərin ölçülməsi aşağıda təsnif edilir:

	Ədalətli dəyərin ölçülməsi					Cəmi
	Aktiv	bazarlarda təklif olunan qiymətlər	Əhəmiyyətli müşahidə edilən	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən		
Maliyyə alətlərinin təsnifati	Qiymət-ləndirmə tarixi	(Səviyyə 1)	(Səviyyə 2)	(Səviyyə 3)		

Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər

Debitor borcları	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	871,544	871,544
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2020-ci il	50,027	-	-	50,027

Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər

Kreditor borcları	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	749,837	749,837
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	281,239	281,239
Digər cari öhdəliklər	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	8,305	8,305

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 129,980 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

"MÖRTEL" QSC*Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**(Azərbaycan manatı ilə)***19. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)**

	Maliyyə alətlərinin təsnifatı	Qiymət- ləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi				Cəmi (audit olunma- yib)
			Aktiv bazarlarda təklif olunan qiymətlər (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli dərəcədə müşahidə edilən qiymətlər (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli dərəcədə müşahidə edilməyən qiymətlər (Səviyyə 3)		
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər							
Debitor borcları	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2019-cu il	-	-	115,949	115,949	
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri*	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2019-cu il	173,464	-	-	173,464	
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər							
Kreditor borcları	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2019-cu il	-	-	58,538	58,538	
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2019-cu il	-	-	11,564	11,564	
Digər cari öhdəliklər	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2019-cu il	-	-	212,098	212,098	

31 dekabr 2019-cu il tarixinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə 34,427 AZN məbləğində ƏDV depozit hesabı daxil deyil.

20. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr

Hesabat dövründən sonra heç bir əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.